

Nr 8

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar.

I en den 7 februari 1958 dagtecknad proposition, nr 61, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar.

Berörda författningsförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar

Härigenom förordnas, att 10 § förordningen den 27 mars 1953 om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

10 §.

Kassan må — — — kassans förbindelser.

Lånesumman skall — — — med lånesumman.

Till förening — — — inbetalningen (ränteskillnadsersättning).

Kassans styrelse — — — för inbetalningen.

Angående gäldande — — — i reglementet.

Underlåter förening — — — i månaden.

Inflyta till kassan medel, som icke genast kunna användas för att infria dess förbindelser eller till utlåning åt föreningarna, äger kassan att göra sådana medel räntebärande på kortare tid genom att insätta dem i svenskt bankaktiebolag, svensk sparbank eller å postgiro eller placera dem i svenska statsobligationer eller andra svenska statspapper, i Sveriges allmänna hypoteksbanks, Svenska bostadskreditkassans eller kassans egna obligationer eller mot fullgod säkerhet av sådana obligationer eller av inteckning i fast egendom i stad eller tomträtt till i stad belägen tomt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

I gemensam skrivelse den 18 december 1956 till Kungl. Maj:t har stadshypoteks- och bostadskreditkassorna hemställt om sådan ändring av förordningen om stadshypoteksinstitutionen att bostadskreditkassans obligationer upptages bland de värdepapper, i vilka eller mot säkerhet av vilka stadshypotekskassans överskottsmedel må placeras. Kassorna har — efter redogörelse för likviditetsförändringarna — utvecklat sin syn på behovet av författningsändring enligt följande.

Enligt styrelsernas uppfattning är det angeläget att i kassornas gemensamma intresse utnyttja sålunda uppkommande variationer i likviditetsställningen därigenom att den ena kassans behov av tillfällig upplåning i första hand tillgodoses med anlåtande av samtidigt förekommande överskottsmedel hos den andra kassan. Endast i den mån sådana medel icke täcka behovet, synes bankupplåning böra tillgripas. Dyliga lånetransaktioner ligga enligt styrelsernas mening i samförvaltningens natur och torde även få betecknas som en följdriktig konsekvens av den gemensamma kassarörelsen. Det torde knappast kunna anses försvarligt att låta den ena kassan uppvisa ett räntelöst överskott på upp till 10 miljoner kronor samtidigt som den andra kassan redovisar tillfällig bankupplåning på motsvarande eller större belopp.

Vid det här förda resonemanget ha styrelserna icke förbisett, att bostadskreditkassans obligationer icke finnas uppräknade bland de värdepapper, i vilka eller mot säkerhet av vilka stadshypotekskassan enligt det inledningsvis åberopade stadgandet i 10 § i förordningen för stadshypoteksinstitutionen äger göra tillfälliga överskottsmedel räntebärande. Styrelserna ha sålunda varit medvetna om att en strängt formell tolkning av stadgandet i fråga skulle kunna leda till slutsatsen, att utlåning från stadshypotekskassan till bostadskreditkassan icke skulle vara helt förenlig med stadgandet. Vid bedömningen av denna fråga ha emellertid styrelserna funnit de här ovan anförda synpunkterna väga tyngre än det mera formella betraktelsesättet.

Den sålunda uppkomna frågan har varit föremål för diskussion med kassornas revisorer. Med hänsyn till vad som därvid framkom, och då det givetvis är av största betydelse för kassornas verksamhet, att oklarhet på denna punkt icke råder, ha styrelserna funnit en författningsändring i detta avseende önskvärd.

Yttranden över kassornas framställning har avgivits av *fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret* samt *bank- och fondinspektionen*.

Remissinstanserna tillstyrker eller lämnar utan erinran förslaget om ändring i förordningen om stadshypoteksinstitutionen. I yttrandena framhålls de praktiska fördelarna för kassorna av att överskottsmedel kan utlånas mellan kassorna. Bankofullmäktige samt bank- och fondinspektionen ger uttryck för den meningen att utlåningen mellan kassorna står i god överensstämmelse med samförvaltningstanken.

I skrivelse den 31 december 1957 har den av departementschefen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade utredningsmannen rörande befogenheterna för Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och därmed jäm-

förliga institutioner att placera reservfondsmedel föreslagit, att författningsändring genomföres i enlighet med kassornas framställning. Utredningsmannen framhåller hurusom i remissyttrandena samfällt vitsordats behovet av att stadshypotekskassans tillfälliga överskottsmedel i likhet med bostadskreditkassans motsvarande medel kan användas för att utjämna variationerna i kassornas likviditetsställning. Den praxis, som kassorna i detta hänseende följt, har även enligt utredningsmannens mening starkt stöd i praktiska och företagsekonomiska skäl. Såsom närmare utvecklats av fullmäktige i riksbanken samt bank- och fondinspektionen torde från trygghetssynpunkt några betänkligheter icke möta mot att stadshypotekskassan utlånar överskottsmedel till bostadskreditkassan. Självfallet förutsättes, understryker utredningsmannen, att de medel som ifrågakommer för sådan utlåning enbart hänför sig till vad som verkligen utgör tillfälligt likviditetsöverskott.

Departementschefen har uttalat följande.

Av den verkställda utredningen framgår att det från praktiska och företagsekonomiska synpunkter är önskvärt att stadshypoteks- och bostadskreditkassorna kan utjämna variationer i likviditetsställningen genom utlåning av tillfälliga överskottsmedel från den ena kassan till den andra. En sådan ordning synes också vara i överensstämmelse med principerna för den år 1953 genomförda samförvaltningen mellan stadshypoteks- och bostadskreditinstitutionerna. Enligt nu gällande bestämmelser äger båda kassorna placera tillfälliga överskottsmedel i stadshypotekskassans obligationer eller mot säkerhet av sådana obligationer, medan bostadskreditkassans obligationer icke upptagits bland de medgivna placeringsobjekten. Bostadskreditkassan kan alltså författningsenligt utlåna överskottsmedel till stadshypotekskassan mot säkerhet av denna kassas obligationer, medan stadshypotekskassan icke uttryckligen tillagts befogenhet att låna bostadskreditkassan penningar mot säkerhet av sistnämnda kassas obligationer. Såsom den tidigare redogörelsen ger vid handen föreligger större behov av att utlåning kan ske från stadshypotekskassan till bostadskreditkassan än omvänt. Med hänsyn till det anförda synes det angeläget att den föreliggande oklarheten rörande stadshypotekskassans befogenhet att utlåna medel till bostadskreditkassan undanröjes.

I sin framställning har kassorna anhållit att bostadskreditkassans obligationer upptages bland de värdehandlingar i vilka eller mot säkerhet av vilka stadshypotekskassan äger jämlikt 10 § sista stycket förordningen om stadshypoteksinstitutionen placera tillfälliga överskottsmedel. Framställningen har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna och biträts av utredningsmannen. Därvid har uttalats att bostadskreditkassans obligationer från trygghetssynpunkt får anses fullt godtagbara vid placering av här ifrågavarande överskottsmedel. Att så är fallet torde för övrigt bestyrkas av förefintliga bestämmelser rörande placering bl. a. av stadshypoteks- och bostadskreditföreningarnas säkerhetsfonder samt bo-

stadskreditkassans reservfond. Jag anser mig därför kunna tillstyrka förslaget om författningsändring. Såsom utredningsmannen framhållit förutsättes självfallet att medel, som användes till utlåning varom nu är fråga, hänför sig enbart till vad som verkligen utgör tillfälliga likviditetsöverskott.

Författningsändringen synes böra träda i kraft så snart förordning därom utkommit från trycket.

Utskottet. Stadshypotekskassan saknar, med den lydelse 10 § förordningen om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar nu har, befogenhet att använda bostadskreditkassans obligationer såsom placeringsobjekt. De i propositionen redovisade praktiska och företagsekonomiska skälen för en författningsändring i syfte att möjliggöra en sådan placering synes utskottet bärande. Utskottet får sålunda tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag men vill samtidigt understryka att stadshypotekskassans placering av tillgångar i bostadskreditkassans obligationer bör vara begränsad till att utslutande avse tillfälliga likviditetsöverskott.

Utskottet hemställer,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 11 mars 1958

På bankoutskottets vägnar:

F. BOO

Närvarande:

från första kammaren: herrar Boo, Fahlander, Mogård, Schmidt*, Krügel och Mannerskantz; samt

från andra kammaren: herrar Sköldin, Strandh*, Regnéll, Andersson i Ronneby, Persson i Appuna, Svensson i Stenkyrka, Boija och Bengtsson i Landskrona.

* Ej närvarande vid justeringen.